

Представляється доречною пропозиція щодо нормативного закріплення понять «професійна помилка», «неякісне надання консультаційних послуг». В свою чергу, господарським судам слід звернути увагу на наявність вини виконавця консалтингових послуг у разі пред'явлення позову про неякісне надання консультаційних послуг.

Відсутність державних органів, здатних контролювати професійний рівень консультантів, призводить до того, що останнього практично неможливо притягнути до будь-якої відповідальності. При цьому слід також зазначити, що чинне законодавство не передбачає будь-яких обов'язків консультанта щодо страхування своєї відповідальності.

Науковий керівник: к.ю.н., доц. Венедіктова І.В.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ

Кожухаренко Аліна Олександрівна
студент-магістр юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
e-mail: KozhuharenkoAlina@mail.ru

Ключові слова: соціальне забезпечення, соціальне обслуговування, соціальні послуги, складні життєві обставини, Державний класифікатор соціальних стандартів та нормативів.

Прийняття 2003 року Закону України «Про соціальні послуги», який набрав чинність 1 січня 2004 року, стало переломним моментом у функціонуванні всієї системи соціального захисту та соціального забезпечення в Україні. [1]

Перш за все, Закон сприяв переходу від радянської до європейської моделі соціального обслуговування дав визначення таким поняттям, як соціальне обслуговування і соціальні послуги, закріпив види та форми останніх, визначив інші правові категорії.

Проте соціальні послуги не можна вважати абсолютно новою для України формою соціального захисту. Ще з радянських часів та частково модернізована протягом останніх років мережа державних та комунальних закладів соціального обслуговування населення фактично надавала цілий ряд послуг, які за певними ознаками можна віднести до соціальних послуг у сьогоденні їх розумінні.

Існуюча система соціального обслуговування формується за рахунок різних видів соціальних послуг з урахуванням категорій їх одержувачів. Відповідно, норми цього правового інституту містяться в різних спеціальних законах.

Так, наприклад, Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» визначає, що сім'ї, які перебувають у складних життєвих обставинах надаються такі соціальні послуги як: соціальний супровід, соціально-медична реабілітація або соціальна і професійна адаптація. [2]

Починаючи з другої половини 90-х років минулого століття, поряд із державними та комунальними закладами соціального обслуговування в Україні почала формуватися мережа недержавних організацій та установ, які надають соціальні послуги різним соціально незахищеним категоріям громадян та особам, що опинилися у складних життєвих обставинах. Саме завдяки цим організаціям в Україні почали розробляти і надавати нові види соціальних послуг, що не були притаманні радянській моделі соціального захисту та соціального забезпечення – вони охопили нові, раніше не пріоритетні соціально незахищені категорії громадян.

З урахуванням того, що соціальне обслуговування є одним із видів соціального забезпечення і розглядається як взаємозв'язок цілого і частини цього цілого, поняття «соціальне обслуговування» та «соціальні послуги» слід досліджувати в широкому й вузькому розумінні.

Отже, у широкому смислі соціальне обслуговування є частиною соціальної політики, тобто діяльністю, спрямованою на різносторонній розвиток особистості, задоволення соціальних потреб широких верств населення через надання різних видів соціальних послуг. Виходячи з цього, до сфери соціального обслуговування належить діяльність навчальних закладів, медичних і санаторно-курортних установ, спортивних секцій, закладів культури й мистецтва, організацій дитячої та юнацької творчості, клубів за інтересами тощо. Іншими словами, в широкому значенні соціальне обслуговування є самостійним інструментом соціальної політики держави. [4, с. 28]

Соціальні послуги в широкому значенні - це послуги, спрямовані на задоволення різноманітних соціальних потреб окремих осіб чи груп населення. У вузькому розумінні соціальне обслуговування є елементом соціального забезпечення, тобто діяльністю соціальних служб, спрямованою на надання соціальних послуг людям, які опинилися в складних життєвих обставинах, для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності.

Відповідно, соціальні послуги у вузькому значенні - це комплекс різноманітних заходів, спрямованих на певні соціальні групи або окремих індивідів, які перебувають в складних життєвих ситуаціях і потребують сторонньої допомоги, з метою поліпшення або відтворення їх життєдіяльності, соціальної адаптації й повернення до повноцінного життя. [5, с. 34]

Однак, одразу у Законі України «Про соціальні послуги» спостерігається колізія. З одного боку, соціальне обслуговування здійснюється шляхом надання соціальних послуг (тобто соціальні послуги є інструментом соціального обслуговування, яке є ширшим поняттям), з другого - воно є однією з форм надання таких послуг (тобто поняття «соціальні послуги» є ширшим порівняно з поняттям «соціальне обслуговування»).

На сьогодні соціальне обслуговування є інститутом соціального забезпечення, оскільки має власний предмет та методи пізнання.

Одним з галузевих принципів інституту соціального обслуговування є принцип єдності вимог щодо надання соціальних послуг. Важливість цього принципу полягає в тому, що перелік соціальних послуг, види нормативів зазначаються в Державному класифікаторі соціальних стандартів та нормативів, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Згідно зі ст. 8 Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» визначає, що державні нормативи у сфері соціального обслуговування встановлюються для визначення розмірів державних гарантій соціальної підтримки інвалідів, осіб похилого віку, дітей, які залишилися без піклування батьків, та інших осіб, які потребують соціальної підтримки. З цією метою визначаються: а) перелік послуг, що надаються закладами соціального обслуговування і фінансуються за рахунок державного та місцевих бюджетів і соціальних фондів; б) норми соціального обслуговування пенсіонерів, інвалідів та дітей, які перебувають на утриманні держави; в) норми харчування та забезпечення непродовольчими товарами у державних і комунальних закладах соціального обслуговування. [3]

Як бачимо, Державний класифікатор соціальних стандартів та нормативів пропонує лише загальний опис критеріїв та видів нормативів, за якими необхідно оцінювати надання тієї чи іншої безоплатної послуги. Але якісного (змістовного) розкриття зазначених норм (часовий вимір надання послуги, обсяги харчування, порядок оцінки ефективності тощо) не надається.

На даний час, в Україні можуть надаватися такі види соціальних послуг як: соціально-побутові, психологічні, соціально-педагогічні, соціально-медичні, соціально-економічні, юридичні, інформаційні, послуги з працевлаштування. Однак, за сучасних умов розвитку суспільного життя населення й діяльності держави, виникає необхідність в розширенні переліку видів соціальних послуг. [6, с. 85]

Наприклад, у Фінляндії найпоширенішою формою нестационарного обслуговування є надання послуг вдома, причому як самотнім престарілим, так і сім'ям, які вимагають соціальної підтримки і які умовно можна поділити на два види. Престарілим, які зберегли достатню здатність до самообслуговування, допомагають шляхом догляду за квартирою, а

тих, які практично не виходять з будинку, забезпечують харчами, готують їм їжу, надають санітарно-гігієнічні послуги. Така допомога може надаватися на постійній основі або на певний час, наприклад, на період відпустки близьких родичів особи похилого віку. Також передбачені вимоги для осіб, які надають соціальні послуги. Це безпосередньо повинні бути соціальні працівники/робітники або мультидисциплінарна команда спеціалістів, до якої можуть входити фахівці із соціальної роботи, реабілітації, охорони здоров'я, психології. Усі працівники, повинні мати відповідну фахову підготовку, знання та навички у відповідності до кваліфікаційних вимог і постійно підвищувати свою кваліфікацію. Крім того, вагоме значення має фінансування та якість надання соціальних послуг.

Система соціального обслуговування в Україні ще потребує реформування, при цьому необхідно враховувати зарубіжний досвід, а також заповнити прогалини в національному законодавстві.

Науковий керівник: к.ю.н, доц. Кулачок-Тітова Л.В.

Література:

1. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 № 966-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
2. Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю: Закон України від 21.06.2001 № 2558-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2558-14>
3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 № 2017-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2017-14/conv>
4. Правове регулювання соціального обслуговування населення в сучасних умовах: проблеми теорії та практики: монографія / В.О. Гончаров, С.М. Прилипка, Л.П. Шумна, О.М. Ярошенко. –Харків: Юрайт, 2012. – 312 с.
5. Рунова Н.О. Правове регулювання соціального обслуговування в Україні: дис...канд. юрид. наук: 12.00.05/Східноукр. нац. ун-т. – Луганськ, 2011. – 182 с.
6. Соціальні послуги в Україні: теоретичні та практичні аспекти: монографія / Л. І. Ільчук, Н. П. Баранова, В. М. Балащенко, В. В. Болюбах, О. О. Давидюк ; Центр персп. соц. дослідж. М-ва соц. політики України та НАН України. — К.: Журавель, 2011. — 359 с.

**ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА З ПИТАНЬ БОРОТЬБИ
З ВІДМИВАННЯМ «БРУДНИХ» ГРОШЕЙ**

Колеснікова Валерія Валеріївна
*курсантка факультету податкової міліції
Національного університету державної
податкової служби України*
e-mail: pilipenko.lyuba@mail.ru
Бірюков Георгій Михайлович
*професор кафедри організації ОРД,
к.ю.н., доцент
Національного університету державної
податкової служби України*

Ключові слова: «брудні» гроші, економіка, легалізація.

Проникнення коштів, одержаних злочинним шляхом, у легальну економіку призводить до її криміналізації, підпорядкування економічних важелів та політичної влади